

Utbildningsplan för ST-tandläkare ..... till specialistbehörighet i Odontologisk radiologi vid Specialisttandvården (STV), Region Västerbotten.

Planen avser tjänstgöring vid avdelningen för Oral diagnostisk radiologi (ODR)
i Umeå

Mål

Att utbilda tandläkare till specialistbehörighet inom ämnesområdet Odontologisk radiologi i
enlighet med målbeskrivningar angivna i HSLF-FS 2017:77

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2017/2017-12-40>.

med heltidstjänstgöring under perioden .....

Om specialiteten

Specialiteten Odontologisk radiologi karaktäriseras av bildgivande morfologiska och
funktionella metoder för att diagnostisera samt utvärdera behandling av patienter som har
orofaciala sjukdomar eller tillstånd. Kompetensområdet omfattar bl.a.

- fördjupade kunskaper om tändernas, käkarnas, ansiktsskelettets och de omgivande
vävnadernas anatomi och funktion,
- fördjupade kunskaper om orofaciala sjukdomar och tillståndets uppkomstmekanismer och
förlopp,
- fördjupade kunskaper om bildgivande morfologiska och funktionella metoders styrkor,
begränsningar och risker, och
- fördjupade kunskaper om strålningsbiologi samt strålskydd inklusive bedömning av
berättigande och optimering.

Samverkan med remitterande och andra enheter som använder funktionella och
morfologiska metoder är centralt för specialiteten.

Specialitetsövergripande delmål

Samtliga specialistövergripande delmål (SÖ1-SÖ9) genomförs för ST-tandläkare inom samtliga specialiteter vid Specialisttandvården i Region Västerbotten, enligt gemensam plan för:

- Leda professionsutvecklingen
- Samhällsodontologi
- Kommunikation, pedagogik och samarbete
- Vetenskap
- Etik
- Mångfald och jämlikhet
- Patienter med särskilda behov
- Barn
- Geriatrik

Aktiviteter: Kurser, seminarier, auskultation /tjänstgöring. Deltagande i kurser enligt nationellt kursprogram utarbetat av studierektorsgruppen samt regionalt kursprogram för Norra Sjukvårdsregionen i förekommande fall. Delmålen SÖ 1-9 beräknas kunna uppfyllas under år 1 och 2.

Specialitetsspecifika delmål i Odontologisk radiologi (1-8)

- Psykologi och psykiatri
- Odontologiskt omhändertagande vid
  - hematologiska och onkologiska sjukdomar och tillstånd
  - infektiösa tillstånd
  - endokrina och metabola sjukdomar och tillstånd
  - reumatologiska sjukdomar och tillstånd och övriga systemsjukdomar
- Läkemedel
- Barn och ungdomar

Aktiviteter: Daglig klinisk verksamhet, kurser, seminarier, auskultation/tjänstgöring, rondverksamhet och multidisciplinära konferenser.

Kunskap inom närliggande ämnen

- Klinisk bettfysiologi
Sidoutbildningskurs/motsvarande samt auskultation
- Käkkirurgi
Sidoutbildningskurs/motsvarande samt auskultation
- Oral patologi
Sidoutbildningskurs/motsvarande samt auskultation
- Öron-, näs- och halssjukdomar
Sidoutbildningskurs/motsvarande samt auskultation
- Medicinsk radiologi
Auskultation/tjänstgöring

Aktiviteter: Kurser och/eller auskultation/tjänstgöring.

Specialitetsspecifika delmål i odontologisk radiologi (9, 10)

Klinisk tjänstgöring inom karaktärsämnet

Klinisk tjänstgöring i odontologisk radiologi under minst tre år omfattande ca 70 % av heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen utgörs av radiologisk diagnostik i tandsjukvårdande och sjukvårdande verksamhet under handledning.

Teoretisk utbildning i karaktärsämnet

Teoretisk utbildning ges i första hand i form av återkommande seminarier, projektarbeten och självstudier. Huvudområden för utbildningen anges nedan. Dessa kan dock under en treårsperiod behöva anpassas till ny kunskap inom klinik och forskning.

Seminarier/kurser inom strålningsfysik

- Teknik och fysik inom odontologisk radiologi
- Apparatur och materialkännedom
- Digitala system för bildframställning och bildbehandling
- Dosimetri. Strålskydd i teori och praktik, riskuppskattningar vid bruk av joniserande strålning

- Optimering av den radiografiska processen - kvalitetsfaktorer och kontroller
- Lagar och anvisningar

Seminarier/kurser inom undersökningsteknik och diagnostik

- Mål och förutsättningar för radiologisk diagnostik inklusive berättigandebedömning
- Allmän och radiologisk anatomi inom huvud och hals
- Grundläggande radiologisk undersökningsteknik inom det dentala och orofaciala området
- Speciell radiologisk undersökningsteknik med tillämpningar inom det odontologiska området: datortomografi (DT), magnetresonanstomografi (MR), scintigrafi och andra isotopundersökningar, ultraljud och genomlysning. Användning av kontrastmedel i diagnostiskt syfte vid olika tillstånd
- Planera och genomföra radiologiska undersökningar samt utforma remissvar – språkbruk, etik och juridik
- Beslutsteori. Diagnostiska metoders noggrannhet
- Radiologisk utredning av tand- och käktillväxt, eruptions- och mineraliseringsstörningar, anomalier och missbildningar
- Dental och skelettal åldersbedömning
- Traumatiska tillstånd inom orofaciala och angränsande områden
- Inflammatoriska och infektiösa tillstånd inom tänder och käkar samt till dessa angränsande områden – spridningsvägar
- Cystor, tumörer och tumörliknande tillstånd inom käkar och angränsande strukturer – spridningsvägar
- Käkbensförankrade implantat
- Käkleder inklusive tuggmuskulatur
- Näsan och dess bihålor. Orbitæ. Skallbas. Temporalben
- Spottkörtlar
- Tal och sväljning relaterade till oral och faryngeal funktion
- Smärttillstånd i käkar och ansikte

Samverkan med övrig tandvård och sjukvård

Samverkan sker kontinuerligt med allmäntandvård, specialisttandvård och sjukvård genom remisser, konsultationer, auskultationer och klinikbesök. Såväl förberedda som akuta demonstrationer av utförda undersökningar sker i förekommande fall.

Veckovisa ronder hålls regelbundet för specialistklinikerna i käkkirurgi, klinisk bettfysiologi, protetik och parodontologi.

Aktiviteter: Klinisk tjänstgöring.

Utbildning i pedagogik samt pedagogisk träning

Kurser i klinisk handledning samt praktisk träning i muntlig framställning och presentationsteknik genomförs. Den praktiska träningen sker kontinuerligt genom seminarier och litteraturreferat. ST-tandläkaren deltar även i utbildningen av olika yrkeskategorier inom tandvården.

Aktiviteter: Kurser och tjänstgöring.

Vetenskaplig verksamhet

Vetenskaplig verksamhet bedrivs i form av eget projektarbete. Vid litteraturreferat och projektarbetet diskuteras kontinuerligt de vetenskapliga artiklarnas val av metod, materialsammansättning, bearbetning av resultat och slutsatser.

I de fall ST-tandläkaren tidigare har genomgått forskarutbildning krävs ingen ytterligare vetenskaplig skolning.

Aktiviteter: Kurser och eget projektarbete.

Uppföljning av måluppfyllelsen

Mot bakgrund av målbeskrivningen enligt HSLF-FS 2017:77 och klinikens allmänna utbildningsplan upprättas vid specialiseringstjänstgöringens inledning en individuell utbildningsplan i samråd med ST-tandläkaren.

Graden av måluppfyllelse följs kontinuerligt under utbildningstiden. Måluppfyllelsen bedöms för tre huvudområden: teoretisk utbildning, kliniska färdigheter och förhållningssätt.

Utvecklingssamtal eller annan uppföljning

Utvecklingssamtal utförs regelbundet enligt klinikens rutin för all personal. För ST-tandläkarna sker dessutom terminsvisa genomgångar av utbildningsprogrammet och innehållet i den kliniska tjänstgöringen.

Teoretisk utbildning

Kunskapsinhämtning och kompetens avseende den teoretiska utbildningen följs i första hand upp i samband med diskussioner och samtal vid seminarier och projektarbete.

Kliniska färdigheter

Den kliniska kompetensutvecklingen följs genom det dagliga kliniska arbetet under handledning, gemensamt patientarbete, rondförberedelser, genomgångar och demonstrationsfall enligt basklinikens och andra klinikers rutiner.

Förhållningssätt

Handledarna bedömer kontinuerligt ST-tandläkaren i samband med rondgenomgångar och kontakter med den egna och andra klinikers medarbetare.

Dokumentation

Dokumentation av genomgångna kurser ges i form av intyg från kursgivare. Tjänstgöringen dokumenteras via intyg från arbetsgivaren och innehållet i den kliniska tjänstgöringen framgår av intyg från huvudhandledaren. Under utbildningen dokumenteras minst 30 fall särskilt noga och redovisas för huvudhandledaren och övriga tandläkare vid avdelningen. Dokumentationen ska omfatta olika typer av radiologiska utredningar och diagnoser. Bakgrunden och indikationen för utredning/en/arna ska vara angivna och tillämpade radiologiska metoder diskuterade utifrån validitet, strålrisker eller annan risk samt ekonomi.

Sammantagen slutbedömning

Huvudansvarig handledare och extern examinator bedömer om ST-tandläkaren uppfyller kompetenskraven i målformuleringen för Odontologisk radiologi. Om så är fallet genomför ST-tandläkaren ett muntligt slutprov som innehåller en diskussion kring genomförda utredningar inom skilda diagnostikområden och med exempel från olika radiologiska metoder. Varje patientfall ska innehålla klinisk bakgrundsinformation samt beskrivning av undersökningsfynd samt remissvar till remitterande kollega. Provet avslutas genom att ST-tandläkaren håller en offentlig föreläsning.

Övergripande planering av tjänstgöring och övriga aktiviteter för måluppfyllelse av ovanstående SÖ- och SSP-mål

År 1: Heltidstjänstgöring vid ODR. Den kliniska tjänstgöringen inriktas i huvudsak på intraorala röntgenundersökningar och översiktsundersökningar i panoramaröntgenapparat och kefalostat.

Seminarier i anatomi, radiologisk anatomi, undersökningstekniker, diagnostik, strålningsfysik mm av grundläggande karaktär.

Litteratur: "White and Pharoah's Oral Radiology – Principles and Interpretation", 8:e upplagan, redigerad av S.M. Mallya och E.W.N. Lam (Elsevier 2019).

Kurser:

Pedagogisk kurs med efterföljande tjänstgöring med klinisk handledning i tandläkarprogrammet vid UmU.

Forskningsmetodik inklusive projektarbete – nationell SÖ-kurs.

Samhällsodontologi – nationell SÖ-kurs.

Bettfysiologi, diplomkurs, med efterföljande auskultation

Oral patologi, diplomkurs, med efterföljande auskultation

Patienter med särskilda behov – nationell SÖ-kurs.

År 2: Heltidstjänstgöring vid ODR. Inriktning mot specialiserade radiologiska undersökningar av översiktskaraktär, med CBCT och DT samt fortsatt träning i allmän radiologisk diagnostik. Medverkan i konsultationer och kursgivning i allmäntandvården samt vid ronder och MDK inom STV och sjukvård.

Seminarier i odontologisk och medicinsk radiologisk diagnostik samt fördjupande tekniska och strålningsfysikaliska seminarier rörande CBCT, DT, MR och genomlysningsradiografi.

Fortsatt eget arbete med vetenskapligt projekt.

Kurser:

Käkkirurgi, diplomkurs, med efterföljande auskultation

Teknik, fysik och strålskydd inom medicinsk radiologi

Ledarskap inom tandvården – regional SÖ-kurs

Handledarkurs för ST – regional SÖ-kurs

Öron-, näs- och halssjukdomar (ÖNH) inklusive onkologi med auskultation/tjänstgöring vid Öronklinik och med avslutande tentamen

År 3: Heltidstjänstgöring, varav c: a fyra månader heltid inom medicinsk radiologi.

Inriktning mot specialiserade radiologiska undersökningar med CBCT, DT, MR och genomlysning samt fortsatt träning i radiologisk diagnostik från alla modaliteter samt inom alla diagnostikområden. Genomförande av egna konsultationer, och aktiv medverkan i kursgivning, i allmäntandvården samt av ronder och MDK inom STV och sjukvård.

Tjänstgöringen på medicinsk radiologi har huvudsaklig inriktning mot ÖNH-radiologi och träning inom alla förekommande modaliteter.

Seminarier inom såväl klinik som teknik, Journal Clubs.

Kurser:

MR-kurs

Regelverk för strålskydd inom Odontologisk verksamhet

Muntligt slutprov tillsammans med extern examinator